

LA/VA-osasto

6.3.1985

Työeläkelaitoksille

TYÖTTÖMYYSELÄKETTÄ KOSKEVAT MUUTOKSET

Työttömyyseläkettä koskevat lainmuutokset tulivat voimaan 1.2.1985. Lainmuutokset on lähetetty työeläkelaitoksille tiedoksi yleiskirjeellä 5/85. Valtion eläkelakiin ja Kunnallisen eläkelaitoksen eläkesääntöön on tehty vastaavat muutokset. Tämän yleiskirjeen liitteinä ovat työntekijäin eläkelain ja työntekijäin eläkeasetuksen muutokset (liitteet 1 ja 2).

Eläkkeen saamisen edellytykset ovat pääosin ennallaan. Työttömyyseläkkeen voivat kuitenkin saada myös tänä vuonna 55 vuotta täyttävät eli vuonna 1930 syntyneet pitkäaikaisesti työttömät.

Työttömyyseläke myönnetään nyt toistaiseksi eikä eläkettä enää makseta kuuden kuukauden jaksoissa. Työvoimaviranomaiset eivät siten enää anna todistuksia eläkkeen maksun jatkamiseksi.

Eläkkeen maksamiseen on tullut rajoituksia niissä tapauksissa, joissa eläkkeensaaja on ansiotyössä tai hän ei ulkomailla oleskelun tai muun syyn vuoksi voisi ottaa vastaan hänelle mahdollisesti tarjottavaa työtä. Myös työstä kieltäytyminen aiheuttaa eläkkeen maksun keskeytyksen. Aiheettomasti maksettu eläke voidaan nyt periä takaisin eläkkeensaajalta.

Työeläkeasetuksiin on lisätty säännökset, joiden mukaan työttömyyseläkkeensaaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle eläkkeen maksuun vaikuttavista seikoista. Asetustekstit on lähetetty työeläkelaitoksille yleiskirjeellä 9/85.

Työkyvyttömyyseläkettä osaeläkkeenä saavalle voidaan hakemuksesta myöntää työttömyyseläke.

Tässä yleiskirjeessä kerrotaan työttömyyseläkettä koskevat muutokset. Työttömyyseläkettä koskeva yleiskirje 2/80 on muilta osin edelleen voimassa.

ELÄKETURVAKESKUS

LIITTEITÄ

ELÄKETURVAKESKUS

TYÖTTÖMYYSELÄKETTÄ KOSKEVAT MUUTOKSET

Sivu

1.	Työttömyyseläkkeen myöntäminen	1
1.1.	Eläkkeen saamisen edellytykset	1
1.2.	Todistus eläkkeen hakemista varten	1
1.2.1.	Työttömyyspäivärahan maksaminen	1
1.2.2.	Todistuksen antaminen	2
1.2.3.	Eläkkeen saamiseen oikeuttava todistus	2
1.3.	Eläkkeen alkaminen	3
1.4.	Eläkepäätös	4
2.	Milloin eläkettä ei makseta	4
2.1.	Työssäolo	4
2.2.	Ulkomailla oleskelu tai muu syy	5
	Ulkomailla oleskelu	5
	Muu keskeyttämisen syy	6
	Työkyvyttömyys	6
2.3.	Työstä kieltäytyminen	6
2.4.	Eläkkeenhakija työssä eläkkeen alkaessa	7
3.	Eläkkeen keskeyttäminen ja lakkaaminen	7
3.1.	Eläkkeen keskeyttäminen	7
3.2.	Eläkkeen lakkaaminen	8
3.3.	Eläkkeen takaisinperiminen	8
4.	Eläkkeen uudelleen alkaminen	9
4.1.	Hakemus vuoden kuluessa	9
4.2.	Hakemus yli vuoden kuluttua	10
5.	Osaeläke työttömyyseläkkeeksi	10
6.	Eläkkeensaajien valvonta	11
7.	Eläkelaitosten väliset ilmoitukset	12
8.	Työttömyyseläkkeen ja päivärahan valintamahdollisuus	13
9.	Takautuvan työttömyyseläkkeen maksaminen	14
9.1.	Työttömyysturvalain 45 §:n mukainen ilmoitus	14
9.2.	Takautuvan eläkkeen pidättäminen	15
10.	Voimaantulovaihe	15
10.1.	Lainmuutosten voimaantulo	15
10.2.	Vuonna 1930 syntyneen eläkkeen alkaminen	16
10.3.	Eläkkeen keskeyttäminen voimaantulovaiheessa	16
10.4.	Uusi työttömyystodistuslomake	17
11.	Eläketapahtumailmoitukset	17

ELÄKETURVAKESKUS

LIITTEENÄ Laki työntekijäin eläkelain muuttamisesta
Asetus työntekijäin eläkeasetuksen muuttamisesta

LOMAKKEET:

Todistus työttömyyseläkkeen hakemista varten
Kansaneläkelaitoksen työttömyystodistuksen mukana
lähettämä kirje

Työttömyyseläkepäättöslomake (ETK 2392)

Työttömyyseläkepäättöksen liiteteksti (ETK 2394)

Takautuvan eläkkeen maksaminen työttömyyskassalle/
sosiaalivakuutustoimikunnalle (ETK 3328)

6.3.1985

1

1. Työttömyyseläkkeen myöntäminen

1.1. Eläkkeen saamisen edellytykset

Oikeus saada työttömyyseläkettä on vuonna 1930 tai sitä ennen syntyneellä pitkäaikaisesti työttömällä työntekijällä.

Eläkkeenhakijan tulee esittää työvoimaviranomaisen todistus siitä, että hän on työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa. Lisäksi edellytetään, että hänelle ei voida osoittaa sellaista työtä, jonka vastaanottamisesta hän ei voi kieltäytyä ilman, että menettää oikeutensa työttömyysturvalain mukaiseen työttömyyspäivärahaan.

Eläkkeen saaminen edellyttää, että hakija on 60 viimeksi kuluneen viikon aikana saanut työttömyyspäivärahaa yhteensä vähintään 200 päivältä. 60 viikon aika lasketaan päivästä, joka on aikaisintaan kuukautta ennen työvoimaviranomaisen todistuksen antamispäivää. Eläkkeeseen on oikeus myös sillä perusteella, että hakijalla ei enää ole oikeutta ansioon suhteutettuun päivärahaan sen enimmäismäärän täyttymisen vuoksi. Todistuksen päivärahan maksamista koskevien ehtojen täyttymisestä antaa työttömyyskassa tai Kansaneläkelaitos.

Enimmäismäärä täyttyy, kun työtön on saanut ansioon suhteutettua päivärahaa 500 työttömyyspäivältä neljän peräkkäisen kalenterivuoden aikana. Jos henkilö kuitenkin on täyttänyt 55 vuotta ennen kuin 500 päivää täyttyi, on hänellä oikeus ansioon suhteutettuun päivärahaan vielä 250 päivältä. Tällöin myös oikeus työttömyyseläkkeeseen syntyy vasta 750 työttömyyspäivän täytyttyä, ellei 200 päivän ehto täyty sitä ennen.

Enimmäismäärää laskettaessa otetaan pohjoismaisen työttömyysvakuutus sopimuksen mukaan edelleenkin huomioon myös muussa pohjoismaassa maksetut työttömyyspäivärahat.

Aikaisemmat työttömyyskorvaus- ja työttömyysavustuspäivät otetaan siirtymävaiheessa mukaan 200, 500 ja 750 päivän täyttymistä laskettaessa.

1.2. Todistus eläkkeen hakemista varten

1.2.1. Työttömyyspäivärahan maksaminen

Vuoden 1985 alusta voimaantulleen työttömyysturvalain mukaisen työttömyyspäivärahan saaminen edellyttää,

6.3.1985

2

että sen hakija on työvoimatoimistoon ilmoittautunut kokoaikatyötä hakeva, työtön, työkykyinen, työmarkkinoiden käytettävissä oleva henkilö, jolle ei ole voitu osoittaa työtä tai koulutuspaikkaa. Työvoimatoimikunta tai työvoimatoimisto ratkaisee, täyttyvätkö em. työttömyysturvan saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset ja antaa niistä päivärahan maksajalle sitovan lausunnon.

Työttömyysturvalain mukaiseen ansioon suhteutettuun päivärahaan (aikaisempaan päiväavustukseen) on oikeus työttömyyskassan jäsenellä, joka täyttää päivärahan saamisen ehdot. Muilla työttömillä on mahdollisuus saada tarveharkintaista peruspäivärahaa (aikaisempaa työttömyyskorvausta).

Peruspäivärahaa haetaan Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistosta ja ansioon suhteutettua päivärahaa työttömyyskassalta. Nämä myös huolehtivat työttömyyspäivärahojen maksamisesta.

1.2.2. Todistuksen antaminen

Koska työvoimaviranomaiset eivät enää maksa työttömyysturvaetuuksia, on työttömyyseläkkeen saamiseksi tarvittavan todistuksen antamismenettely muutettu. Työttömyyspäivärahan maksaja, eli Kansaneläkelaitoksen paikallistoimisto tai työttömyyskassa antaa todistuksen maksetuista päivärahoista. Työvoimatoimisto antaa todistuksen hakijan työttömyydestä. Käytännön syistä todistukset kuitenkin kirjoitetaan samalle lomakkeelle.

Lomakkeen antamismenettely on seuraava: Kun ikänsä puolesta työttömyyseläkkeeseen oikeutettu työtön työnhakija on saanut päivärahaa 200 päivältä, Kansaneläkelaitoksen paikallistoimisto tai työttömyyskassa lähettää hänelle tästä postitse todistuksen. Todistuslomakkeen yläosa on tällöin valmiiksi täytetty. Samanlaisen kassan antaman todistuksen saa myös ansioon suhteutettua päivärahaa enimmäismäärän saanut kassan jäsen.

Todistuksen mukana on kirje, jossa kerrotaan mahdollisuudesta hakea työttömyyseläkettä sekä kehoitetaan käymään ennen eläkkeen hakemista työvoimatoimistossa. Työvoimatoimistossa täytetään todistuksen työvoimaviranomaisen osuus eli lomakkeen alaosa. Vasta tällä tavoin täytetty todistus oikeuttaa eläkkeen saantiin. Todistuslomake ja sen mukana menevä kirje ovat yleiskirjeen liitteenä (liitteet 3 ja 4).

6.3.1985

3

1.2.3. Eläkkeen saamiseen oikeuttava todistus

Työttömyystodistuksen kohdassa 2 olevan ensimmäisen päivärahopäivän ja todistuksen kohdassa 9 olevan työvoimaviranomaisen allekirjoituspäivän välinen aika saa olla enintään 60 viikkoa + yksi kuukausi.

Työvoimaviranomainen ei tarkista edellä mainitun ehdon täyttymistä, vaan eläkelaitoksen on se tehtävä. Ellei ehto täyty, eläkettä ei kyseisen todistuksen perusteella voida myöntää. Eläkelaitoksen tulisi kuitenkin selvittää työttömyyskassasta tai Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistosta, täyttyykö ehto jostakin myöhemmästä päivästä laskettuna. Eläkkeen myöntämiseksi tarvitaan tällöin työttömyyspäivärahan maksajalta uusi todistus.

Työttömyyseläkkeen myöntäminen edellyttää, että eläkkeen hakija eläkettä hakiessaan ja eläkkeen alkaessa on työtön. Jos eläkettä haetaan myöhemmin kuin 2-3 kuukautta työttömyystodistuksessa olevan työvoimatoimiston päiväyksen jälkeen, eläkelaitoksen tulisi selvittää, onko hakijan työttömyys jatkunut, ellei se ilmene hakemuksesta. Jos hakija on työvoimaviranomaisen todistuksen antamisen jälkeen ollut sellaisessa työssä, jonka johdosta hän ei ole voinut olla työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa, ei kyseistä vanhaa todistusta hyväksytä. Eläkkeenhakijan on tällöin toimitettava eläkelaitokselle uusi työvoimaviranomaisen todistus ja mahdollisesti myös uusi todistus päivärahan maksajalta.

1.3. Eläkkeen alkaminen

Eläkkeen alkamisajan määrittely on osittain muuttunut. Aikaisemmin sen alkaminen oli sidottu työvoimatoimiston todistuksen allekirjoituspäivään siitä riippumatta, milloin työttömyyskassa oli lähettänyt päiväavustustiedot työttömyystodistuksen kirjoittamista varten työvoimatoimistolle.

Eläkkeen alkamisen määrää nyt Kansaneläkelaitoksen paikallistoimiston tai työttömyyskassan todistuksen allekirjoituspäivä eli lomakkeen kohdassa 6 oleva päiväys. Muuten eläkkeen maksaminen alkaa kuten aikaisemminkin. Enimmäismäärätapauksissa eläke alkaa työttömyyskassan todistusta seuraavan kuukauden alusta ja 200 päivän tapauksissa se alkaa Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan todistuksen allekirjoituskauksen ja kahden seuraavan kalenterikuukauden kuluttua. Jos molemmat ehdot täyttyvät, eläke alkaa todistuksen antamista seuraavan kuukauden alusta.

6.3.1985

4

Eläkettä voidaan maksaa takautuvasti enintään kuudelta kuukaudelta. Työttömyyseläkettä ei voida maksaa ker-tasuorituksena.

- 1.4. Eläkepäätös Työttömyyseläkepäätöksessä on mainittava, että eläk-keensaajan on viipymättä ilmoitettava eläkelaitokselle ansiotyöhön menosta. Päätöksessä tai sen liite-materiaalissa tulisi kertoa eläkkeen keskeyttämis- ja takaisinperintämahdollisuudesta ja siitä, missä tapauksessa työttömyyseläkettä ei makseta sekä eläk-keensaajan velvollisuudesta ilmoittaa muista eläkkeen maksamiseen vaikuttavista seikoista.

Jos työttömyyseläke myönnetään takautuvasti, takautuva eläke pidetään kuten työkyvyttömyyseläke. Asiasta kerrotaan tarkemmin kohdassa 9.2.

Eläketurvakeskuksen uusittu työttömyyseläkepäätösloma-ke ja päätöksen liitteeksi tarkoitettu teksti ovat yleiskirjeen liitteenä (liitteet 5 ja 6).

2. Milloin eläkettä ei makseta

Työttömyyseläke myönnetään pitkäaikaisesti työttö-mälle, joka on työttömänä työnhakijana työvoimatoimis-tossa. Eläkkeen maksun jatkuminen ei edellytä ns. jatkotodistusta eikä muutakaan työvoimaviranomaisen selvitystä työttömyyden jatkumisesta. Sen sijaan eläkelakeihin on otettu säännökset siitä, milloin eläkettä ei makseta.

2.1. Työssäolo

Työttömyyseläkettä ei makseta niiltä kalenterikuukau-silta, joina eläkkeensaaja on ansiotyössä ja hänen saamansa ansiot kuukaudessa ylittävät säädetyn raja-määrän. Jos ansiot ovat alle rajamäärän, eläke makse-taan, vaikka eläkkeensaaja tekisi tällaista työtä jatkuvasti.

Rajamäärä on TEL 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoi-tettu markkamäärä kaksinkertaisena kuukaudessa. Vuon-na 1985 tämä raja on 1 379,15 markkaa. Raja tarkiste-taan TEL-indeksillä vuosittain.

Ansiotyönä pidetään rahaa tai muuta rahanarvoista etuutta vastaan tehtävää työtä, myös toimintaa itse-näisenä yrittäjänä. Työn kestolla ja työajan pituu-della ei ole merkitystä eikä työn tarvitse olla min-kään eläkelain piiriin kuuluvaa. Kuukausiansiota määrättäessä otetaan palkka ja muut etuudet huomioon samoin kuin eläkepalkkaa laskettaessa.

6.3.1985

5

Myös lasten, vanhusten ja vammaisten kodinhoitotukea pidetään ansiotyöstä saatuna tulona.

Julkisista luottamustoimista maksettuja kokous- yms. palkkioita ei kuitenkaan yleensä pidetä tässä tarkoituksesta ansiotyöstä saatuna korvauksena.

Jos työttömyyseläkkeensaaja harjoittaa maatalous- tai muuta yrittäjätoimintaa, pidetään ansiona sitä työtuloa, joka hänelle on vahvistettu tai vahvistettaisiin, jos hänet vakuutettaisiin MYEL:n tai YEL:n nojalla. Työtuloa arvioitaessa voidaan käyttää viitettietona verotuksessa ilmoitettua tai vahvistettua ansiotuloa.

Jos tieto jo päättyneestä työsuhteesta saadaan Eläketurvakeskuksen rekisteristä, pidetään kuukausiansiona rekisteriin ilmoitettua eläkepalkkaa, ellei eläkkeensaaja häntä kuultaessa muuta selvitä. Rekisteriin merkitty LEL-palkka on yleensä maksukuukauden ansiota. Työsuhteen päättyessä tilitettyyn LEL-palkkaan voi kuitenkin sisältyä myös urakkapohjia ja lomakorvauksia. Jos LEL-palkka on huomattavan suuri, eläkelaitos voi selvittää asian työnantajalta jo ennen yhteydenottoa eläkkeensaajaan.

Jos henkilö on samanaikaisesti useammassa työsuhteessa tai työsuhteen rinnalla harjoittaa maatalous- tai muuta yrittäjätoimintaa, tarkastellaan työstä saatujen ansioiden yhteismäärää katsottaessa, ylittävätkö ansiot eläkkeen maksun estävän rajamäärän.

2.2. Ulkomailla oleskelu tai muu syy

Eläkettä ei makseta sellaiselta kalenterikuukaudelta, jonka aikana eläkkeensaaja ulkomailla oleskelun tai muun vastaavan syyn takia ei voisi ottaa vastaan hänelle mahdollisesti tarjottavaa työtä.

Ulkomailla oleskelu

Eläkkeen maksun keskeyttäminen tulee harkittavaksi, kun eläkkeensaaja on ulkomailla yli kuukauden ajan. Enintään kuukauden pituista ulkomaanmatkaa ei sen sijaan ole pidettävä esteenä eläkkeen maksamiselle.

Kuukautta pitemmän ulkomailla olon vaikutus eläkkeen maksamiseen harkitaan kussakin yksittäistapauksessa erikseen.

Pitempäänkin muussa maassa, esim. lastensa luona oleskelevalle eläke voidaan maksaa, jos eläkkeensaajalla on Suomessa asunto ja hän on valmis palaamaan kotimaahan heti, jos työtä tarjotaan.

6.3.1985

6

Jos eläkkeensaaja muuttaa koko talveksi esim. Espanjaan, eläkkeen keskeyttämiseen on katsottava yleensä olevan riittävä syy, vaikka henkilöllä edelleen olisi-kin Suomessa asunto, johon hän kesäksi palaa. Eläke keskeytetään myös silloin, kun eläkkeensaaja muuttaa Suomesta ja luopuu täällä olevasta asunnostaankin. Näissä tapauksissa on katsottava, että henkilö on estynyt ottamasta vastaan Suomesta mahdollisesti tarjottavaa työtä.

Raja-alueella, esim. Tornionjokilaaksossa Ruotsin puolelle muuttaneelle eläke voidaan maksaa, jos päivittäinen työssäkäynti Suomen puolelta ehkä tarjottavaan työpaikkaan olisi mahdollista.

Muu keskeyttämisen syy

Eläkkeen maksamisen esteenä voi olla myös muu syy kuin ulkomailla oleskelu, jos työttömyyseläkkeen saaja ei sen johdosta voisi ottaa työtä vastaan. Tällaisena syynä tulee kysymykseen esim. se, että eläkkeensaaja joutuu kärsimään vapausrangaistusta.

Työkyvyttömyys

Jos työttömyyseläkkeen saaja tulee pitkäaikaisesti ja täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi, työttömyyseläke muutetaan hakemuksesta työkyvyttömyyseläkkeeksi.

Lyhytaikainen, alle vuoden kestävä työkyvyttömyys ei vaikuta työeläkelakien mukaisen työttömyyseläkkeen maksamiseen.

2.3. Työstä kieltäytyminen

Jos eläkkeensaaja on kieltäytynyt ottamasta vastaan työvoimaviranomaisen hänelle tarjoamaa vähintään kuukauden jatkuvaa työtä, eläkettä ei makseta kieltäytymistä seuraavalta kalenterikuukaudelta. Edellytyksenä on lisäksi, että tarjottu työ on sellaista, josta työtön ei olisi voinut työttömyyspäivärahaoikeuttaan menettämättä kieltäytyä. Eläkettä voidaan ryhtyä uudelleen maksamaan sen jälkeen, kun eläkkeensaaja on toimittanut eläkelaitokselle todistuksen siitä, ettei hänelle voida osoittaa työtä.

Työvoimaviranomainen ratkaisee, onko eläkkeensaajalle tarjottu työ sellaista, josta ei voi kieltäytyä. Se, millaisesta työstä voi kieltäytyä, määräytyy työttömyysturvalain säännösten mukaan. Eläkkeensaaja voi kuitenkin eläkettä menettämättä kieltäytyä alle kuu-

6.3.1985

7

kauden kestävästä työstä, kun työttömyysturvalaki sen sijaan edellyttää henkilön vastaanottavan lyhyemmäskin ajaksi tarjottua kokopäivätyötä.

2.4. Eläkkeenhakija työssä eläkkeen alkaessa

Eläkkeenhakija on voinut olla osa-aikaisessa tai sivutyössä ja siitä huolimatta työttömänä työnhakijana ja saada soviteltua päivärahaa, niin että työttömyyseläkkeen saamisen edellytykset täyttyvät. Jos palkka tällaisessa työssä ylittää kaksinkertaisen TEL-rajan, ei eläkettä voida ryhtyä maksamaan, jos työsuhde jatkuu. Eläkelaitoksen olisi syytä ilmoittaa asiasta eläkkeenhakijalle ennen päätöksen antamista. Jos hakija ilmoittaa lopettavansa työnteen tai vähentävänsä sitä, eläkettä aletaan maksaa työnteen päättymistä tai vähentämistä seuraavan kuukauden alusta.

Jos työnteko jatkuu entisellään, hakemus hylätään. Jos eläkkeenhakija kuitenkin ilmoittaa vuoden sisällä, että työnteko on päätynyt tai ansio on jäänyt alle maksun estävän rajan, eläkeasia käsitellään pyynnöstä aikaisemman päätöksen oikaisuna. Työvoimaviranomaiselta tarvitaan tällöin uusi todistus työttömyydestä. Sen sijaan eläketapahtuma määräytyy aikaisemman päivärahan maksajan antaman todistuksen perusteella.

Jos eläkkeenhakijalla on eläkettä hakiessaan voimassaoleva YEL- tai MYEL-vakuutus ja vuosityötulo ylittää 16548 mk (vuonna 1985), olisi eläkelaitoksen vastavasti selvitettävä, missä määrin yritystoiminta edelleen jatkuu. Jos eläkkeenhakija osoittaa, että hän riittävällä tavalla luopuu yrittäjätoiminnastaan, eläke myönnetään. Muussa tapauksessa hakemus hylätään. Työstä luopumista arvioitaessa noudatetaan samaa käytäntöä kuin rintamaveteraanien varhaiseläkelain edellyttämää työstä luopumista arvioitaessa.

3. Eläkkeen keskeyttäminen ja lakkaaminen

3.1. Eläkkeen keskeyttäminen

Kun eläkelaitos on saanut tietää eläkkeensaajan ansiotyöstä tai muusta seikasta, jonka johdosta eläkettä ei saa maksaa, eläkkeen maksaminen keskeytetään seuraavan mahdollisen maksukuukauden alusta lukien. Edellytyksenä on kuitenkin, että ansiotyö jatkuu tai muu keskeyttämisen syy on edelleen olemassa.

Jos tieto eläkkeen keskeyttämiseen johtavasta syystä on saatu muualta kuin eläkkeensaajalta itseltään, on häntä kuultava ennen keskeyttämiss päätöksen tekemistä.

6.3.1985

8

Kuuleminen voi tapahtua myös puhelimitse. Eläkkeen maksu voidaan kuitenkin jo tätä ennen väliaikaisesti keskeyttää, jos on ilmeistä, että keskeyttämisen syy on edelleen olemassa (esim. työnteko jatkuu).

Keskeyttämisspätöksessä tulee todeta, että eläkkeen maksaminen keskeytetään esim. työssäoloajaksi ja että eläke lakkaa ilman eri päätöstä, elleivät edellytykset sen maksamiselle uudelleen täyty vuoden kuluessa.

Päätöksen mukana tulisi antaa ohjeet siitä, milloin ja miten henkilö voi hakea eläkkeen maksamista uudelleen. Häntä kehoitetaan ilmoittautumaan työvoimatoimistoon työnhakijaksi heti, kun keskeytyksen syy on poistunut, esim. kun työ on loppunut.

3.2. Eläkkeen lakkaaminen

Ellei keskeytetyn eläkkeen uudelleen maksamista ole haettu vuoden kuluessa keskeytyksestä, eläke lakkaa ilman eri päätöstä keskeyttämisajankohdasta lukien. Asiasta on tällöin jo kerrottu eläkkeensaajalle keskeyttämisspätöksessä. Muulla tavoin työeläkelakien mukaista työttömyyseläkettä ei työttömyyden loppumisen johdosta voi lakkauttaa.

3.3. Eläkkeen takaisinperiminen

Eläkelakeihin on lisätty säännökset työttömyyseläkkeen takaisinperimisestä. Jos eläkettä on maksettu ajalta, jolta sitä ei olisi saatu maksaa, eläke peritään takaisin. Eläke voidaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisista eläke-eristä.

Jos eläkettä on maksettu aiheettomasti yli kolmen kuukauden ajalta, eläke on aina perittävä takaisin. Eläkelaitoksella ei tällöin ole harkintavaltaa.

Jos eläke tulisi perittäväksi takaisin enintään kolmen kuukauden ajalta, eläkelaitos voi erityisestä syystä luopua takaisinperinnästä. Jos tällaisia lyhyitä ansiojaksoja on toistuvasti, ei erityistä syytä perinnästä luopumiselle yleensä voida katsoa olevan.

Erityisenä syynä voidaan pitää esim. sitä, että takaisinperiminen olisi selvästi kohtuutonta sekä sitä, että työnteko on ollut tilapäistä ja vähäistä. Tietämättömyys lain säännöksistä ei sen sijaan yleensä ole erityinen syy.

Takaisinperintä tulee harkittavaksi eläkkeen keskeyttämisen yhteydessä, jos maksamista ei ole voitu kes-

6.3.1985

9

keyttää ensimmäisestä sellaisesta kalenterikuukaudesta lukien, jolta eläkettä ei olisi saanut maksaa. Keskeyttämispäätöksen yhteydessä on tällöin myös todettava, peritäänkö aiheettomasti maksettu eläke takaisin vai ei.

Jos eläkelaitos saa esim. ansiotyöstä tiedon vasta työn päätyttyä, ei eläkettä voida keskeyttää. Ennen takaisinperimispäätöksen antamista tulee eläkkeensaajaa kuulla. Jos eläkettä on maksettu aiheettomasti korkeintaan kolmelta kuukaudelta ja eläkelaitos päättää jättää (eläkkeensaajaa kuulemattakin) eläkkeen takaisinperimättä, ei päätöstä tästä tarvitse antaa. Eläkkeensaajalle tulisi kuitenkin tarpeen mukaan kirjeellä ilmoittaa, että hänen on saatu tietää olleen ansiotyössä, jonka johdosta eläkettä ei olisi saanut maksaa, mutta että eläkettä ei peritä takaisin.

Kun aiheettomasti maksettu eläke on päätetty jättää perimättä takaisin, ei sitä myöhemminkään tule periä takaisin, vaikka takaisinperintä uuden syyn johdosta suoritettaisiin. Niitä kuukausia, joilta eläke on jätetty takaisinperimättä, ei myöskään oteta huomioon, kun uudessa takaisinperintätilanteessa tarkastellaan, kuinka monelta kuukaudelta eläkettä on aiheettomasti maksettu. Aikaisempi ansiotyö otetaan kuitenkin huomioon harkittaessa, voidaanko eläke uudelleen jättää takaisinperimättä.

Silloin kun takaisinperintä suoritetaan kuittaamalla vastaisista eläke-eristä, voidaan tällä tavoin periä enintään yksi kolmasosa maksetun kuukausieläkkeen nettomäärästä, ellei eläkkeensaajan kanssa muuta sovi-ta. Tämä vastaa MYEA:n 13 §:ssä ja YEA:n 12 §:ssä säädettyä menettelyä vakuutusmaksun perinnästä.

4. Eläkkeen uudelleen alkaminen

4.1. Hakemus vuoden kuluessa

Kun keskeytetyn eläkkeen maksamista haetaan uudelleen vuoden kuluessa keskeyttämisestä, entisen eläkkeen maksaminen jatkuu. Eläkettä ei siis lasketa uudelleen. Aikaisemmin laissa oli säännös eläkkeen maksamisesta entisin perustein, jos eläke alkaa uudelleen kahden vuoden kuluessa entisen päättymisestä. Lainmuutosten jälkeen tätä säännöstä ei enää ole.

Eläkkeen maksun aloittaminen edellyttää hakemusta ja työvoimaviranomaisen todistusta työttömyydestä. Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan todistusta mahdollisista päivärahopäivistä ei tässä yhteydessä

6.3.1985

10

tarvita. Hakemukseksi riittää myös selvitys ansiotyön päättymisestä, hakemuslomaketta ei välttämättä tarvitse täyttää. Uudelleen maksamista katsotaan haetun silloin, kun hakemus tai työtoimaviranomaisen todistus on saapunut eläkehakemusten vastaanottopisteeseen. Maksamisen uudelleenaloittamisesta annetaan myös uusi päätös.

Jos eläke on keskeytetty työhönmenon perusteella, sen maksaminen alkaa ansiotyön päättymistä seuraavan kuukauden alusta. Jos ansio jo ennen tätä on jäänyt alle kaksinkertaisen TEL-rajan kuukaudessa, eläke maksetaan myös näiltä kalenterikuukausilta. Kun eläke on keskeytetty muusta syystä kuin työhönmenon perusteella, se alkaa maksamisestaan poistumiskuukautta seuraavan kuukauden alusta.

Työntekijän kieltäytyttyä työllistämistoimenpiteistä eläkettä ei makseta kieltäytymistä välittömästi seuranneelta kalenterikuukaudelta. Sen jälkeen eläkettä voidaan ryhtyä maksamaan, edellyttäen että työvoimaviranomainen on antanut todistuksen, ettei eläkkeenssaajalle nyt voida osoittaa työtä. Tässä tapauksessa ei kuitenkaan uutta hakemuslomaketta tarvitse täyttää.

Eläkettä maksetaan takautuvasti enintään kuuden kuukauden ajalta ennen hakemista. Eläkkeen maksaminen alkaa aina kalenterikuukauden alusta.

4.2. Hakemus yli vuoden kuluttua

Jos eläke on lakannut sillä perusteella, ettei uutta eläkehakemusta ole tehty vuoden kuluessa eläkkeen keskeyttämisestä, edellyttää eläkkeen myöntäminen kaikkien sen saamisen ehtojen täyttymistä. Eläkkeen voi siis yleensä saada vasta sen jälkeen, kun työttömyyspäivärahaa on maksettu 200 päivältä. Laskettaessa 200 päivää tulee päivien olla todellisia päivärahapäiviä, mahdolliset eläkkeelläolopäivät eivät korvaa niitä. Eläke on myös laskettava uudelleen.

Eläke alkaa, kun Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan todistuksen antamiskuukausi ja kaksi seuraavaa kalenterikuukautta ovat kuluneet.

5. Osaeläke työttömyyseläkkeeksi

Työkyvyttömyyseläkettä osaeläkkeenä saavaa henkilöä pidetään työvoimaan kuuluvana ja hänellä on oikeus työttömyysturvalain mukaisiin etuuksiin. Hänellä on nyt myös lain mukaan oikeus työttömyyseläkkeeseen, jos hän jää pitkäaikaisesti työttömäksi ja saa eläkkeen saamiseen oikeuttavan todistuksen.

6.3.1985

11

Osaeläkkeen muuttamista työttömyyseläkkeeksi on haettava. Eläkkeen määrä on yhtä suuri kuin se työkyvyttömyyseläke, jonka henkilö olisi saanut, jos osaeläke olisi muutettu täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi.

Maksettu osaeläke katsotaan työttömyyseläkkeen osasuorituksiksi, jos työttömyyseläke myönnetään samalta ajalta, jolta osaeläkettä jo on maksettu.

Jos työttömyyseläke lakkaa, aikaisemman osaeläkkeen maksaminen ei automaattisesti jatku, vaan osaeläkettä on haettava uudelleen.

6. Eläkkeensaajien valvonta

Työttömyyseläkkeensaaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle TEL:n 4 c §:n 4 momentissa tarkoitettua seikoista, joiden johdosta eläkettä ei makseta (TEA:n 12 a, LEA:n 14 a, MYEA:n 13 a ja YEA:n 12 a §:t). Kansaneläkeasetuksessa on vastaavat säännökset. Ilmoituksen voi tehdä kirjallisesti tai puhelimitse. Puhelinilmoituksesta laaditaan eläkelaitoksessa muistio.

Työvoimaviranomainen on velvollinen kuuden kuukauden välein tarkastamaan, onko eläkkeensaajalle osoitettavissa työtä. Jos työtä tällöin tai muulloin voidaan tarjota, työvoimatoimisto ilmoittaa siitä Eläketurvakeskukselle ja Kansaneläkelaitokselle. Työvoimatoimisto ilmoittaa eläkkeensaajan ansiotyöstä myös muissa tapauksissa, joissa se on saanut siitä tiedon, eikä ole selvää, että eläkkeensaaja on itse ilmoittanut asiasta eläkelaitoksille. Työvoimatoimisto ilmoittaa myös työstä kieltäytymisestä.

Eläketurvakeskus seuraa eläkkeensaajien työntekoa työsuhderekisteriin saatujen ilmoitusten perusteella. Tosin tätä kautta tiedot aina tulevat jälkikäteen, LEL-palkoista 2-4 kuukautta ansaintakuukauden jälkeen, TEL-työsuhteista keskimäärin kuuden kuukauden viipeellä. Eläketurvakeskus ilmoittaa ansiotyöstä eläkelaitoksille rekisteriotteilla viikottain välittömästi tietojen rekisteröinnin jälkeen. Rekisteriote annetaan, kun rekisteriin on kirjattu LEL-tilitys, jossa palkka ylittää kaksinkertaisen TEL-rajamäärän. Niinkään ilmoitus annetaan työ- tai virkasuhteen tai mahdollisen yrittäjäjakson kirjauksesta. Jos kyseessä on työsuhteen alkamisilmoitus, ei rekisterissä ole tietoa palkan määrästä. Tällöin eläkelaitoksen on ennen muita toimenpiteitä tiedusteltava sitä työsuhteen vakuuttaneesta eläkelaitoksesta tai työnantajalta.

6.3.1985

12

Tiedon eläkkeensaajan ansiotyöstä eläkelaitos voi saada myös verotoimiston ilmoittaman ennakonpidätysprosentin perusteella.

Silloin kun Kansaneläkelaitos saa tietää eläkkeensaajan joutuneen kärsimään vapausrangaistusta tai muuttaneen pois Suomesta, se ilmoittaa asiasta työeläkelaitokselle. Osoituksena eläkkeensaajan muuttamisesta ulkomaille voi olla eläkkeensaajan osoitteenmuutos, pyyntö eläkkeen maksamisesta ulkomaille tai eläkelaitokselle toimitettu lähdeverokortti.

7. Eläkelaitosten väliset ilmoitukset

Työttömyyseläkkeen maksamista, keskeyttämistä ja takaisinperintää koskevat säännökset ovat työeläkelaeissa ja kansaneläkelaiissa samanlaiset. Tavoitteena tulee näin ollen olla, että kaikkien työttömyyseläkettä maksavien eläkelaitosten eläkkeen keskeyttämistä ja takaisinperintää koskevat ratkaisut ovat yhdenmukaisia.

Pääsääntöisesti peruste eläkkeen keskeyttämiselle ja takaisinperinnälle, ainakin työssäolotapauksessa, on täysin selvä. Eläkelaitos keskeyttää eläkkeen maksamisen ja ryhtyy takaisinperintään heti, kun se on saanut tiedon syystä, jonka johdosta eläkettä ei saa maksaa.

Mikäli keskeyttäminen on harkinnanvaraista, esimerkiksi kuukausiansio ei ole yksiselitteisesti määriteltävissä, tai kun keskeyttämisen aiheuttaisi muu syy kuin ansiotyö, eläkelaitoksen on aiheellista ennen ratkaisun tekemistä olla yhteydessä Kansaneläkelaitokseen (puh. 90- 5607359). Sama koskee myös takaisinperinnästä luopumista.

Jos eläkkeen keskeyttämisen aiheuttaa eläkkeensaajan harjoittama yrittäjätoiminta, kuukausiansioksi arvioitu työtulo ilmoitetaan Kansaneläkelaitokselle. Myös siinä tapauksessa, että työttömyyseläkehakemus tulee edelleen jatkuvan yrittäjätoiminnan perusteella hylättäväksi, on asiasta ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle.

Jos usea työeläkelaitos maksaa eläkettä, yksi eläkelaitos selvittää keskeyttämisen edellytykset, tarvittaessa kuulee eläkkeensaajaa ja on yhteydessä Kansaneläkelaitokseen. Tämä työeläkelaitos määräytyy kuten työkyvyttömyysratkaisujen ennakkoilmoitusmenettelystä vastaava eläkelaitos.

6.3.1985

13

Lainsäädäntö edellyttää, että eläkkeensaaja ilmoittaa eläkkeen maksun estävistä seikoista erikseen työeläkelaitoksille ja Kansaneläkelaitokselle. Jotta kuitenkin voitaisiin varmistaa, että kaikki eläkettä maksavat laitokset saavat tiedon ilmoituksesta, eläkelaitoksen tulee välittää eläkkeensaajan ilmoitus (tai kopio puhelinmuistiosta) välittömästi muille eläkettä maksaville laitoksille, myös Kansaneläkelaitokselle, ellei ilmoituksesta käy ilmi, että se on myös näille annettu.

Eläketurvakeskus toimittaa rekisteriotteet valvontaa varten vain työeläkelaitoksille. Eläkelaitoksen tulee välittää näin saamansa eläkkeen keskeyttämisen tai takaisinperinnän mahdollisesti aiheuttavat tiedot Kansaneläkelaitokselle.

Kansaneläkelaitos ilmoittaa vastaavasti työeläkelaitokselle, kun se saa tiedon eläkkeensaajan työssäolosta tai muusta syystä, joka mahdollisesti aiheuttaa eläkkeen keskeyttämisen tai takaisinperinnän.

Kansaneläkelaitoksessa työttömyyseläkkeen keskeyttämistä koskevat ratkaisut tehdään keskitetysti eläkeosastolla. Työttömyyseläkkeen maksamiseen, keskeyttämiseen ja takaisinperintään liittyvät ilmoitukset osoitetaan Kansaneläkelaitoksen eläkeosastolle (Höylämötie 1 a B, 00380 HELSINKI), yhteydenot puhelimitse numeroon 90-5607359.

8. Työttömyyseläkkeen ja päivärahan valintamahdollisuus

Työttömyysturvalain mukaan oikeutta työttömyyspäivärahaan ei ole henkilöllä, joka saa työttömyyseläkettä. Sen sijaan pelkkä oikeus eläkkeeseen ei estä päivärahan maksamista. Näin ollen työttömyyspäivärahan saaja voi valita, hakeeko hän työttömyyseläkettä vai jatkaako edelleen päivärahan nostamista. Aikaisemmin sen sijaan työttömyyskorvaus lakkasi, kun henkilölle oli syntynyt oikeus työttömyyseläkkeeseen, eli korvausta oli maksettu 200 päivältä. Työttömyysavustusta taas maksettiin eläkkeen alettuakin siltä osin kuin sen määrä ylitti eläkkeen määrän.

Työttömyyseläkkeen (työeläke+kansaneläke) on arvioitu yleensä olevan työttömyyspäivärahaa suurempi, sekä brutto- että nettotasolla. Ansioon suhteutettu päiväraha voi kuitenkin olla eläkkeitä suurempi esimerkiksi silloin, kun henkilön työhistoria on lyhyt. Peruspäiväraha sen sijaan voi olla työttömyyseläkkeitä suurempi vain sellaisissa tapauksissa, joissa henkilö saa myös perhe-eläkettä tai sotilasvammalain mukaista

6.3.1985

14

elinkorkoa. (Nämä vaikuttavat peruspäivärahan määrään vasta ylittäessään työttömyysturvalaissa säädetyn tulorajan, joka yksinäisillä on 1.1.1985 lukien 2 340 markkaa kuukaudessa. Kansaneläkkeen lisäosaa sen sijaan vähentää pienempikin eläketulo.) Työttömyyseläkkeen ja päivärahan edullisuutta vertailtaessa on otettava huomioon myös se, että tulevan ajan oikeus saattaa lakata päivärahauden jatkuessa. Myös verotuksen ja mahdollisten työtulojen erilainen vaikutus eläkkeeseen ja päivärahaan vaikuttaa lopputulokseen.

Työttömyyspäivärahan saaja saattaa työttömyystodistuksen ja eläkkeen hakemiskehotuksen saatuaan hakea eläkettä, vaikka se olisi hänen kannaltaan selvästi epäedullinen ratkaisu. Uudessa työttömyystodistuksessa on kohta, jossa työttömyyskassa ilmoittaa ansioon suhteutetun päivärahan määrän. Jos eläkelaitos hakemusta käsitellessään toteaa, että työttömyyspäiväraha olisi selvästi suurempi kuin työttömyyseläke, työeläkkeet ja arvioitu kansaneläke yhteensä, hakijalle tulisi ilmoittaa asiasta ja antaa mahdollisuus peruuttaa jo tekemänsä hakemus.

9. Takautuvan työttömyyseläkkeen maksaminen

9.1. Työttömyysturvalain 45 §:n mukainen ilmoitus

Työttömyysturvalain 45 §:n nojalla työttömyyskassa tai sosiaalivakuutustoimikunta saa periä perusteettomasti maksetun työttömyyspäivärahan määrän takautuvasti maksettavasta eläkkeestä, jos henkilö on saanut päivärahaa samalta ajalta, jolta eläkettä myönnetään takautuvasti. Säännös koskee sekä vähimmäisehtojen mukaisesti että rekisteröityä lisäeläkettä. Työttömyyskassan tai sosiaalivakuutustoimikunnan on ilmoitettava vaatimuksesta eläkelaitokselle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksamista.

Jotta jokaista työttömyyseläkehakemusta kohti ei tarvittaisi erillistä ilmoitusta takautuvan eläkkeen maksamisesta, on maksupyyntö yhdistetty työttömyyseläkettä varten annettuun todistukseen. Näin eläkelaitoksella on aina takautuvaa eläkettä koskeva maksupyyntö työttömyyseläkettä myöntäessään.

Henkilöllä on oikeus työttömyyspäivärahaan senkin jälkeen kun hänelle on syntynyt oikeus työttömyyseläkkeeseen. Päivärahan maksaminen lakkaa vasta, kun eläke on alkanut. Ennenkuin työttömyyspäivärahaa maksetaan työttömyystodistuksesta lasketun eläkkeen alkamisajan jälkeiseltä ajalta, joutuu päivärahan maksaja selvittämään, onko eläke myönnetty. Kansan-

6.3.1985

15

eläkelaitos saa tiedon eläketapahtumakortin välityksellä. Työttömyyskassa tiedustelee asian Eläketurvakeskuksesta tai eläkelaitoksesta.

9.2. Takautuvan eläkkeen pidättäminen

Jos eläkelaitos antaa työttömyyseläkepäättöksen myöhemmin kuin eläkkeen alkamiskuukautta edeltäneen kuukauden 15. päivänä, takautuva eläke pidätetään kuten työkyvyttömyyseläke. Takautuva eläke voidaan maksaa vasta, kun eläkelaitos on saanut selvityksen samalta ajalta mahdollisesti maksetuista työttömyyspäivärahoista. Ennen eläkkeen maksamista työttömyyskassalle tai sosiaalivakuutustoimikunnalle eläkkeestä toimitetaan ennakonpidätys.

Kansaneläkelaitoksen paikallistoimisto saa tiedon eläkkeestä eläketapahtumakortilla ja lähettää sen perusteella takautuvaa eläkettä koskevan perimisilmoituksen. Käsittelyn nopeuttamiseksi ja takautuvan päättöksen välttämiseksi voi eläkelaitos tiedustella päivärahan maksamista paikallistoimistosta myös puhelimitse.

Jos eläkkeenhakija on saanut ansioon suhteutettua päivärahaa, eläkelaitos ilmoittaa takautuvan työttömyyseläkkeen myöntämisestä työttömyyskassalle. Ilmoituksen voi tehdä lomakkeella ETK 3328 (liite 7). Työttömyyskassa palauttaa lomakkeen päivärahaa koskevilla tiedoilla täydennettynä.

10. Voimaantulovaihe

10.1. Lainmuutosten voimaantulo

Lainmuutokset tulivat voimaan 1.2.1985. Niitä kuitenkin sovelletaan eräiltä osin jo 1.1.1985 lukien.

Määrättäessä oikeutta työttömyyseläkkeeseen rinnastetaan 1.1.1985 edeltäneeseen aikaan kohdistuvat työttömyyskorvaus- ja avustuspäivät päiviin, joilta hakija on saanut työttömyysturvalain mukaista päivärahaa. Niinikään rinnastetaan työttömyysavustuspäivät tulevan ajan oikeutta ja työttömyyslisiä määrättäessä päiviin, joilta henkilö on saanut ansioon suhteutettua päivärahaa.

TEL:n 4 c §:n 4 momenttia, jossa säädetään, miltä ajalta eläkettä ei makseta, sovelletaan 1.2.1985 jälkeiseen aikaan. Myös keskeyttämistä ja takaisinperintää koskevia säännöksiä sovelletaan 1.2.1985 lukien. Käytännössä eläke kuitenkin voidaan keskeyttää aikai-

6.3.1985

16

sintaan 1.3.1985 lukien. Eläkettä ei voida periä takaisin 1.2.1985 edeltäneeltä ajalta.

Jos työttömyyseläke on lakannut ennen 1.2.1985, eikä lakkaamisesta ole kulunut vuotta, kun sitä haetaan uudelleen, aikaisemman eläkkeen maksamista jatketaan TEL:n 4 c §:n 7 momentin mukaisesti. Jatkamista varten tarvitaan eläkehakemus ja työvoimaviranomaisen todistus hakijan työttömyydestä.

10.2. Vuonna 1930 syntyneen eläkkeen alkaminen

Vuonna 1930 syntyneiden eläke voi alkaa 1.1.1985. Tällöin kuitenkin edellytetään, että työvoimaviranomaisen todistus on annettu lokakuussa, jos eläke myönnetään 200 päivän säännön perusteella tai viimeistään joulukuussa, jos se myönnetään työttömyysavustuspäivien enimmäismäärän täyttymisen perusteella. Muussa tapauksessa eläke alkaa, kun kaksi kuukautta on kulunut todistuksen antamisesta (200 päivän tapaukset) tai seuraavan kuukauden alusta (enimmäismäärän täyttyminen). Eläkkeen alkamisaika lasketaan työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen allekirjoituspäiväyksestä, jos se on 1.1.1985 jälkeen.

10.3. Eläkkeen keskeyttäminen voimaantulovaiheessa

Lain voimaantullessa työttömyyseläkkeellä olevien joukossa saattaa olla henkilöitä, jotka ovat samankaltaisesti ehkä jo pitkäänkin olleet osa-aikaisessa tai sivutyössä (esim. talonmies) tai toimineet itsenäisinä yrittäjinä. Tästä huolimatta he ovat voineet saada työttömyyseläkkeen jatkamista varten todistuksia, koska työvoimatoimistojen aikaisempien ohjeiden mukaan osa-aikainen (enintään 18 viikkotuntia) työ ei ollut este todistuksen antamiselle.

Jos palkka edellä tarkoitettussa työssä ylittää 1380 markkaa, joudutaan eläke keskeytettämään, jos ansiotyö edelleen jatkuu. Lain voimaantulovaiheessa tulisi eläkkeensaajalle kuitenkin näissä tapauksissa varata kolmen kuukauden järjestelyaika, jonka jälkeen vasta eläke keskeytetään. Järjestelyaika voidaan katsoa erityiseksi syyksi ja eläke jättää tältä ajalta takaisinperimättä.

Samaa periaatetta sovelletaan myös sellaisiin työttömyyseläkkeensaajiin, joilla lainmuutosten voimaantullessa on ansiotuloa yrittäjätoiminnasta. Jos työtulo ylittää n. 17 000 markkaa vuodessa, yrittäjälle tulisi antaa mahdollisuus yrittäjätoiminnan vähentämiseen. Muussa tapauksessa eläke keskeytetään.

6.3.1985

17

Eläketurvakeskus toimittaa eläkelaitoksille tiedot työttömyyseläkkeensaajista, joilla lain voimaantullessa oli rekisterissä jatkuva työ- tai virkasuhde. Eläkelaitosten tulisi pyrkiä selvittämään työttömyyseläkkeensaajien mahdollinen yrittäjätoiminnan jatkuminen tapauksissa, joissa vakuutus on päätetty eläkkeen alkamiseen.

10.4. Uusi työttömyystodistuslomake

Uudet työttömyystodistuslomakkeet saadaan käyttöön vasta maaliskuun alkupuolella. Kansaneläkelaitos on kuitenkin painattanut omia uuden lomakkeen mukaisia todistuksia. Työttömyyskassat sen sijaan ilmoittavat työttömyyspäivärahoista käytössään olevalla vanhalla monisteella. Tämä kassan lomake yhdessä työvoimaviranomaisen todistuksen kanssa tai työvoimaviranomaisen merkinnöillä täydennettynä toimii todistuksena uusien todistusten valmistumiseen saakka. Eläkkeen alkamisaika määräytyy kassan allekirjoituspäiväyksen perusteella.

11. Eläketapahtumailmoitukset

Ilmoitettaessa työttömyyseläkkeen myönnöstä on eläketapahtumailmoituksen ruutuun 82 aina merkittävä maksun alkamisaika. Se määräytyy kuten työkyvyttömyyseläkkeissä. Ellei eläkettä myönnetä takautuvasti tai takautuvaa eläkettä pidätetä, merkitään maksun alkamisajaksi eläkkeen alkamisaika.

Työttömyyseläkkeen keskeyttämisestä on ilmoitettava välittömästi Eläketurvakeskuksen eläketapahtumarekisteriin. Ilmoitus annetaan normaalina päättymisilmoituksena, päättymissyöksi merkitään tunnus I. Siitä, että eläke vuoden kuluttua keskeytyksestä lakkaa, ei ilmoiteta erikseen.

Jos työttömyyseläkehakemus on hylätty siitä syystä, että eläkettä ei ole voitu ryhtyä maksamaan, koska henkilö on työssä (katso kohta 2.4.), hylkäyksen syyksi merkitään tunnus OJ.

Eläkejaksojen ilmoittamisesta työsuhderekisteriin annetaan ohjeet erikseen.

N:o 50

Laki**työntekijäin eläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä tammikuuta 1985

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain 4 c §, 6 §:n 3 momentti, 7 b §, 8 §:n 6 momentti, 8 a §:n 2 momentti, 12 a §, 17 §:n 1 momentti sekä 19 a §:n 3 ja 4 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 4 c § muutettuna 29 päivänä joulukuuta 1972, 23 päivänä kesäkuuta 1977, 19 päivänä joulukuuta 1980, 13 päivänä marraskuuta 1981 ja 16 päivänä joulukuuta 1983 annetuilla laeilla (934/72, 497/77, 839/80, 745/81 ja 954/83), 6 §:n 3 momentti 10 päivänä huhtikuuta 1981 annetussa laissa (257/81), 7 b § 14 päivänä huhtikuuta 1978 annetussa laissa (274/78), 8 §:n 6 momentti 14 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (914/79), 8 a §:n 2 momentti 25 päivänä tammikuuta 1982 annetussa laissa (72/82), 12 a § muutettuna 18 päivänä huhtikuuta 1980 ja 9 päivänä heinäkuuta 1982 annetuilla laeilla (281/80 ja 538/82), 17 §:n 1 momentti 14 päivänä toukokuuta 1976 annetussa laissa (389/76) sekä 19 a §:n 3 ja 4 momentti 21 päivänä tammikuuta 1983 annetussa laissa (101/83), näin kuuluviksi:

4 c §

Oikeus saada työttömyyseläkettä on 60 vuotta täyttäneellä pitkäaikaisesti työttömällä työntekijällä, joka esittää työvoimaviranomaisen todistuksen siitä, että hän on työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa ja ettei hänelle voida osoittaa sellaista työtä, jonka vastaanottamisesta hän ei voi kieltäytyä menettämättä oikeuttaan työttömyysturvalain (602/84) mukaiseen työttömyyspäivärahaan. Työttömyyseläkkeen saamisen edellytyksenä on lisäksi, että työntekijä esittää kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan antaman todistuksen siitä, että hän laskettuna päivästä, joka on aikaisintaan kuukautta ennen työvoimaviranomaisen todistuksen antamispäivää, on 60 viimeksi kuluneen viikon aikana saanut työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahaa yhteensä vähintään 200 päivältä taikka ettei hänellä työttömyysturvalain 26 §:n 1 ja 3 momentin mukaan enää ole oikeutta ansioon suhteutettuun päivärahaan.

Työttömyyseläkettä suoritetaan sen kalenterikuukauden alusta, joka ensiksi aikaa sen jälkeen, kun kaksi kuukautta on kulunut 1 momentissa tarkoitetun kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan todistuksen antamisesta tai, jos eläke myönnetään ansioon suhteutetun päivärahan enimmäismäärän täyttymisen perusteella, sitä

koskevan todistuksen antamista seuraavan kuukauden alusta. Eläkettä ei kuitenkaan ilman pätevää syytä suoriteta takautuvasti kuutta kuukautta pitemmältä ajalta ennen sen hakemista seuraavaa kuukautta. Jollei tässä pykälässä muuta säädetä, työttömyyseläkkeestä ja sen saajasta on soveltuvin osin voimassa, mitä työkyvyttömyyseläkkeestä ja sen saajasta on säädetty.

Työttömyyseläke on yhtä suuri kuin se tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläke, joka työntekijälle olisi myönnetty, jos hänellä työttömäksi joutuessaan olisi ollut oikeus täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen. Eläkettä määrätessä työntekijän katsotaan joutuneen työttömäksi sinä päivänä, jolta hänelle on ensimmäisen kerran suoritettu 1 momentissa tarkoitettuna 60 viikon aikana työttömyyspäivärahaa.

Työttömyyseläke myönnetään toistaiseksi. Työttömyyseläkettä ei kuitenkaan makseta:

- 1) kalenterikuukaudelta, jonka aikana eläkkeensaaja ulkomailla oleskelun tai muun vastaavan syyn johdosta ei voi ottaa vastaan työtä;
- 2) kalenterikuukaudelta, jonka aikana eläkkeensaaja on ansiotyössä ansaiten vähintään 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun markkamäärän kaksinkertaisena kuukaudessa; eikä
- 3) sitä seuraavalta kalenterikuukaudelta, jonka aikana eläkkeensaaja on kieltäytynyt vastaanotta-

masta työvoimaviranomaisen hänelle osoittamaa 1 momentissa tarkoitettua vähintään kuukauden jatkuvaa työtä.

Työvoimaviranomaisen on annettuaan 1 momentissa tarkoitettua todistuksen kuuden kuukauden väliajoin tarkastettava, onko eläkkeensaajalle osoitettavissa työtä. Jos työtä on osoitettavissa työttömyyseläkkeensaajalle, työvoimaviranomaisen on ilmoitettava siitä eläketurvakeskuskelle.

Saatuun tietää seikasta, jonka perusteella eläkettä ei 4 momentin mukaan saisi maksaa, eläkelaitos keskeyttää eläkkeen maksamisen seuraavasta mahdollisesta maksujaksosta alkaen, jos syy eläkkeen keskeyttämiseen on edelleen olemassa. Jos eläkettä ei 4 momentin perusteella olisi saatu maksaa, eläkelaitos perii maksetun eläkkeen takaisin. Jos eläkettä ei ole perittävä takaisin kolmea kuukautta pitemmältä ajalta, eläkelaitos voi erityisestä syystä luopua takaisinperinnästä. Eläke voidaan peria takaisin myös kuittaamalla se vasraisista eläke-eristä.

Keskeytettyä työttömyyseläkettä ryhdytään hakemuksesta uudestaan maksamaan siitä lukien, kun työntekijällä on oikeus saada eläkettä, ei kuitenkaan takautuvasti kuutta kuukautta pitemmältä ajalta ennen hakemusta eikä 4 momentin 3 kohdassa tarkoitettua kieltäytymistä välittömästi seuranneelta kalenterikuukaudelta. Hakemukseen on liitettävä 1 momentissa tarkoitettu työvoimaviranomaisen todistus. Jos kuitenkin keskeytetyn eläkkeen uudelleenmaksamista ei ole haettu yhden vuoden kuluessa, eläke katsotaan ilman eri päätöstä lakanneeksi keskeyttämisaikakohdasta lukien.

Jos työkyvyttömyyseläkettä osaeläkkeenä saava työntekijä täyttää työttömyyseläkkeen saamisen edellytykset, eläke muutetaan hakemuksesta työttömyyseläkkeeksi, jonka määrä on yhtä suuri, kuin se työkyvyttömyyseläke, jonka hän olisi saanut, jos sanottu osaeläke olisi muutettu täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi. Jos työttömyyseläke myönnetään samalta ajalta, jolta on maksettu osaeläkettä, katsotaan osaeläke työttömyyseläkkeen osasuorituksiksi. Muutoin sanotusta työttömyyseläkkeestä on voimassa, mitä 2 momentissa on säädetty.

Jos työntekijä tulee työttömyyseläkettä saadesaan 4 §:n 3 momentissa edellytetyllä tavalla pitkäaikaisesti työkyvyttömäksi, eläke muutetaan hakemuksesta työkyvyttömyyseläkkeeksi lähinnä seuraavasta mahdollisesta erääntymispäivästä. Täysi työkyvyttömyyseläke määrätään tällöin maksetun työttömyyseläkkeen suuruisiksi.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty työttömyyseläkkeen edellytyksenä olevasta alaikärajusta, työttömyyseläkettä on oikeus saada myös vuonna 1930 tai sitä ennen syntyneellä työntekijällä.

6 §

Jos työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin työsuhteen päättymisestä on kulunut 360 sellaista päivää, joilta työntekijä ei ole saanut työttömyys-turvain mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa eikä opintovapaalaissa (273/79) tarkoitettua opintovapaata, luetaan tämän työsuhteen perusteella myönnettävää työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi myös työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen välinen aika. Jollei työsuhte ole jatkunut neljää kuukautta, luetaan sen perusteella eläkkeeseen oikeuttavaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika vain sikäli kuin työntekijällä ei ole ennen tätä työsuhdetta alkaneen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta lain tai julkisen eläkesäännön mukaiseen sellaiseen eläketurvaan, jonka mukaan maksettavaa työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon. Mitä edellä tässä momentissa on säädetty, ei kuitenkaan sovelleta vanhuuseläkkeen eikä sellaisen työkyvyttömyyseläkkeen, jonka perusteena oleva työkyvyttömyys on alkanut työntekijän 63 vuoden iän täyttämisen jälkeen, määrää laskettaessa, jollei työntekijä ole ollut sanotun iän täyttämisen aikana tämän lain piiriin kuuluvassa työssä ottaen huomioon kokonaisuudessaan myös sanotun vuoden aikana päättyneet työsuhte yhteensä vähintään neljä kuukautta. Niin ikään luetaan naispuolisen työntekijän työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos hänellä on edellä sanottujen 360 päivän täyttymisen ja työkyvyttömyyden alkamisen välisen ajan, joka saa olla enintään yhdeksän vuotta, ollut 4 §:n 5 momentissa tarkoitettu, kolmea vuotta nuorempi lapsi, ei kuitenkaan, jos eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio on ilman sanotun lapsenhoitoajan huomioon ottamista luettava eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Jollei tällaisen naispuolisen työntekijän työsuhte ole jatkunut neljää kuukautta, on eläkkeeseen oikeuttavan ajan määrittämisestä soveltuvin osin voimassa, mitä tässä momentissa on säädetty.

7 b §

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvalain mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa, korotetaan eläkettä työttömyysoikeudella. Jos työntekijä on ollut koko kalenterivuoden ajan samassa tämän lain alaisessa työsuhteessa, tältä vuodelta maksettu ansioon suhteutettu päiväraha ei kuitenkaan tuota oikeutta työttömyysoikeuteen, jollei työntekijän tämän lain piiriin kuuluva työsuhte ole päättynyt kolmen vuoden kuluessa ensiksi mainitun kalenterivuoden päättymisestä tai jollei työntekijä ole samana kalenterivuotena ansainnut lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelain mukaista palkkaa vähintään sanotun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua rajamäärää. Ajalta ennen sen kalenterivuoden alkua, jona työntekijä on täyttänyt 23 vuotta, sekä eläketapahtuman sattumisvuodelta ja sitä edeltäneeltä kalenterivuodelta maksettu ansioon suhteutettu päiväraha ei kuitenkaan oikeuta työttömyysoikeuteen.

Työttömyysoikeus lasketaan kertomalla eläkkeen määrä työttömyyskuukausien lukumäärällä ja jakamalla tulo luvulla, joka saadaan vähentämällä työttömyyskuukausien lukumäärä niiden täysien kuukausien lukumäärästä, jotka sisältyvät aikaan työntekijän 23 vuoden iän täyttämisen, kuitenkin aikaisintaan 1 päivästä heinäkuuta 1962, 65 vuoden iän saavuttamiseen. Työttömyyskuukaudet määrätään täysinä kuukausina niiden päivien yhteenlasketun lukumäärän perusteella, joilta työntekijä on saanut 1 momentin mukaan työttömyysoikeutta ansioon suhteutettua päivärahaa, ja lukemalla kuukauteen 22 päivää.

8 §

Sen estämättä, mitä 1 ja 5 momentissa on säädetty, eläkkeitä yhteensovitettaessa ei oteta huomioon tapaturmavakuutuslakiin (608/48), liikennevakuutuslakiin (279/59) tai sotilasvammalakiin (404/48) perustuvaa sellaista korvausta, jota työntekijä on saanut vähintään kolmen vuoden ajan välittömästi ennen eläketapahtumaa, siltä osin kuin korvaus ei ylitä eläketapahtumaa edeltänyttä tasoa vastaavaa korvausta eikä tällaiseen korvaukseen perustuvaa perhe-eläkettä. Uutena eläketapahtumana ei tällöin pidetä työttömyyseläkkeen muuttumisesta työkyvyttömyyseläkkeeksi, osaeläkkeenä myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen muuttumisesta työttömyyseläkkeeksi, työkyvyttömyyseläkkeen muuttumisesta vanhuuseläkkeeksi eikä oikeuden syntymistä perhe-eläkkeen saamiseen eläkkeensaajan jälkeen. Niin

ikään ei oteta eläkkeitä yhteen sovitettaessa huomioon sellaista sotilasvammalain mukaista korvausta, joka perustuu vuosien 1939—1945 sodissa saatuun vammaan.

8 a §

Jos vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeen saajalle myönnetään 8 §:n 1 momentissa tarkoitettu eläke, elinkorko tai jatkuva korvaus, toimitetaan 8 §:n 1 momentin mukainen yhteensovitus uudelleen. Yhteensovituksen johdosta eläkettä vähennetään kuitenkin vain sen verran, että sanotussa momentissa tarkoitettujen etuuksien yhteismäärä pysyy vähintään yhtä suurena kuin se olisi, jollei oikeutta tämän momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettuun eläkkeeseen, elinkorkoon tai jatkuvaan korvaukseen olisi ollut. Sama koskee 8 §:n 5 momentin mukaista yhteensovitusta, jos perhe-eläkkeen saajalle myönnetään mainitun momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu eläke tai jatkuva korvaus. Samoin toimitetaan 8 §:n 1 momentin mukainen yhteensovitus uudelleen, kun osaeläkkeenä maksettava työkyvyttömyyseläke muutetaan työttömyyseläkkeeksi tai kun eläkettä tarkistetaan 5 b tai 7 c §:n mukaisesti. Niin ikään toimitetaan 8 §:n 5 momentin mukainen yhteensovitus uudelleen, kun edunsaajana oleva lapsi täyttää 16 vuotta tai muu edunsaaja kuin 16 vuotta täyttänyt lapsi lakkaa olemasta edunsaajana, jos eläkkeen määrä siten suurenee. Hakemuksesta toimitetaan 8 §:n mukainen yhteensovitus uudelleen myös, jos siihen vaikuttaneen päivärahän, muun eläkkeen, elinkoron tai jatkuvan korvauksen määrä on olennaisesti muuttunut.

12 a §

Tämän lain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille, merimieseläkelaitoksille, merimieseläkekassalle sekä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijöiden eläkelaitoksille tarkoitetulle kunnalliselle eläkelaitokselle työttömyysajan huomioon ottamisesta aiheutuvan vastuun ja kulujen peittäämiseksi tulee työttömyyskassalain (603/84) tarkoitetun työttömyyskassojen keskusjärjestön sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa määräjässä suorittaa vuosittain eläketurvakeskukselle vakuutusmaksu, joka lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamana prosenttimääränä keskusjärjestön tukimaksuista. Määräosa on vahvistettava siten, että vakuutus-

maksuna arvion mukaan kertyy sama määrä, joka saataisiin, jos 7 b §:ssä tarkoitettua ansioon suhteutettua päivärahaa vastaavista palkoista suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. Eläketurvakeskuksen ja työttömyyskassojen keskuskassan yhteisestä esityksestä sosiaali- ja terveysministeriö voi määrätä suoritettavaksi edellä sanotun vakuutusmaksun ennakkoa.

Vakuutusmaksuna 1 momentin mukaan saadut varat eläketurvakeskus hyvittää eläkelaitoksille sosiaali- ja terveysministeriön eläketurvakeskuksen esityksestä vähvistämien perusteiden mukaan.

17 §

Työnantaja on velvollinen antamaan eläkelaitokselle, eläketurvakeskukselle ja tämän lain mukaiselle valitusviranomaiselle kaikki ne tiedot, jotka ovat tarpeen tämän lain täytäntöönpanoa varten. Sanotuilla laitoksilla on oikeus tarkastaa työnantajan kirjoista tietojen oikeellisuus. Siltä osin kuin työnantaja jättää sanotut tiedot toimittamatta tai toimittaa ne myöhemmin kuin asetuksessa tarkemmin säädetään, työnantajalle määrätään arvion perusteella enintään kaksinkertaiseksi korotettu vakuutusmaksu, jollei ole erityistä syytä luopua korotuksen määräämisestä. Eläketurvakeskus antaa tarvittaessa tarkemmat ohjeet korotuksen määräämisestä ja siitä luopumisesta. Mitä edellä on säädetty työnantajasta, koskee soveltuvin osin myös työttömyyskassalaissa tarkoitettua työttömyyskassaa.

19 a §

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahaa samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään eläkettä takautuvasti, eläkelaitoksen on työttömyyskassan tai sosiaalivakuustoitimikunnan vaatimuksesta suoritettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai sosiaalivakuustoitimikunnalle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksetun työttömyyspäivärahan määrää.

Eläke maksetaan työttömyyskassalle tai sosiaalivakuustoitimikunnalle kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että työttömyysturvalain 45 §:n 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehty eläkelaitokselle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 1985, kuitenkin siten, että sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1985 lukien.

Laskettaessa 4 c §:n 1 momentissa tarkoitettua 200 päivää otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaantuloa suoritettut työttömyysavustukset tai työttömyyskorvauspäivät ja laskettaessa ansioon suhteutetun päivärahan enimmäisaikaa otetaan vastaavasti huomioon lain voimaantuloa edeltäneeltä ajalta suoritettut työttömyysavustuspäivät.

Helsingissä 18 päivänä tammikuuta 1985

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri Matti Puhakka

106/85

Asetus**työntekijäin eläkeasetuksen muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 31 päivänä tammikuuta 1985

Sosiaali- ja terveysministeriön toimialaan kuuluvia asioita käsittelemään määrätyn ministerin esittelystä

kumotaan 23 päivänä helmikuuta 1962 annetun työntekijäin eläkeasetuksen 15 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa asetuksessa (514/71),

muutetaan 3 a § ja 11 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne on ovat, 3 a § 14 päivänä huhtikuuta 1978 annetussa asetuksessa (276/78) ja 11 §:n 1 momentti mainitussa 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa asetuksessa, sekä

lisätään 12 a §:ään, sellaisena kuin se on 29 päivänä joulukuuta 1972 annetussa asetuksessa (939/72), uusi 2 momentti seuraavasti:

3 a §

Työttömyyskassalaissa (603/84) tarkoitetun työttömyyskassan on kunkin vuoden toukokuun loppuun mennessä annettava eläketurvakeskusk-selle tämän määräämällä tavalla tiedot edelliseltä kalenterivuodelta työntekijöille maksetuista ansi-oon suhteutetuista päivärahoista.

11 §

Eläkehakemus on tehtävä lomakkeelle, jonka kaavan vahvistaa eläketurvakeskus. Niin ikään eläketurvakeskus vahvistaa työttömyyseläkettä varten tarvittavan työvoimaviranomaisen sekä työttömyyskassan tai kansaneläkelaitoksen todis-tuksen kaavan.

12 a §

Työttömyyseläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle:

1) oleskelustaan ulkomailla tai muusta vastaavasta syystä, jonka johdosta hän ei voi ottaa vastaan työtä;

2) ryhtymisestän ansiotyöhön, josta saatava ansiotulo on vähintään työntekijäin eläkelain 4 c §:n 4 momentin 2 kohdassa mainitun markkamäärän suuruinen; sekä

3) kieltäytymisestän vastaanottamasta työvoimaviranomaisen hänelle osoittamaa työntekijäin eläkelain 4 c §:n 1 momentissa tarkoitettua vähintään kuukauden jatkuvaa työtä.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 1985, kuitenkin siten, että 3 a § tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 1985.

Helsingissä 31 päivänä tammikuuta 1985

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa
Pääministeri

Kalevi Sorsa

Ministeri Matti Puhakka

**TODISTUS TYÖTTÖMYYSELÄKKEEN
HAKEMISTA VARTEN**
A. KANSANELÄKELAITOS / TYÖTTÖMYYSKASSA TÄYTTÄÄ

1 TIEDOT HAKIJASTA	Nimi		Henkilötunnus	
	Lähiosoite			
	Postinumero		Postitoimipaikka	
2 TYÖTTÖ- MYYS- PÄIVÄ- RAHAA MAKSETTU	Hakija on 60 viimeksi kuluneen viikon aikana saanut työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahaa		Ensimmäinen päivä, jolta päivärahaa on maksettu em 60 viikon aikana	
			/ 19	
			200 päivää tullut täyteen	
	päivältä		/ 19	
	Ansioon suhteutettu päiväraha		mk/pv mk/kk	
3 ANSIOON SUHTEU- TETTU PÄI- VÄRAHA PÄÄTTYNYT	Hakijan oikeus ansioon suhteutettuun päivärahaan on enimmäismäärää koskevien säännösten mukaan päättynyt		Päätymispäivä	
			/ 19	
4 ILMOITUS ELÄKELAI- TOKSELLE	Jos työttömyyseläkettä tämän todistuksen perusteella tulee suoritettavaksi takautuvasti, on eläkelaitoksen maksettava takautuva eläke TEL 19 a 5:n ja KEL 43 a 5:n nojalla sosiaalivakuutuslaitokseen/työttömyyskassalle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua työttömyyspäivärahaa.			
5 KANSAN- ELÄKELAI- TOKSEN PAIKALLIS- TOIMISTO/ TYÖTTÖ- MYYSKASSA	Nimi, osoite ja puhelin			
6 PÄIVÄYS JA ALLE- KIRJOITUS	Paikka ja aika		Todistuksen antajan allekirjoitus ja Kansaneläkelaitoksen/työttömyyskassan leima	

B. TYÖVOIMAVIRANOMAINEN TÄYTTÄÄ

7 TYÖHÖN OSOITTA- MINEN	Hakija on työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa eikä hänelle ole voitu osoittaa sellaista työtä, jonka vastaanottamisesta hän ei voi kieltäytyä menettämättä oikeuttaan työttömyysturvalain mukaiseen työttömyyspäivärahaan.			
8 HUOMAU- TUKSIA				
9 TYÖVOIMA- VIRAN- OMAISEN ALLEKIR- JOITUS	Paikka ja aika		Todistuksen antajan allekirjoitus ja toimiston leima	

Todistus työttömyyseläkkeen hakemista varten

Te olette saanut työttömyyspäivärahaa vähintään 200 päivältä viimeisen 60 viikon aikana. Ikänne huomioon ottaen Teillä saattaa näin ollen olla oikeus työttömyyseläkkeeseen. Siksi Teille on kirjoitettu oheinen todistus eläkkeen hakemista varten.

Voidaksenne hakea työttömyyseläkettä Teidän tulisi ottaa todistus mukaan ja käydä työvoimatoimistossa. Siellä täytetään todistuksen alaosaa.

Käynti työvoimatoimistossa on syytä tehdä kuukauden kuluessa todistuksen päiväyksestä lukien. Jotta eläke voitaisiin myöntää tämän todistuksen perusteella, työvoimaviranomaisen todistuksen tulee olla annettu viimeistään 60 viikon ja yhden kuukauden aikana laskettuna todistuksessa mainitusta työttömyyspäivärahan ensimmäisestä maksamispäivästä.

Mikäli ette tässä vaiheessa halua hakea työttömyyseläkettä, Teille voidaan maksaa edelleen työttömyyspäivärahaa, jos päivärahan saamisen edellytykset ovat voimassa.

Eläkkeen hakeminen

Kansaneläkelain mukaista työttömyyseläkettä haetaan Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistosta.

Jos olette olleet työ- tai virkasuhteessa taikka toiminut itsenäisenä yrittäjänä, Teillä saattaa olla oikeus myös työeläkelakien mukaiseen työttömyyseläkkeeseen. Työeläkettä koskevan hakemuksen voitte jättää Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistoon, työeläkelaitosten ja vakuutusyhtiöiden paikallisiin konttoreihin, Eläketurvakeskukseen, pankkeihin tai postiin tai Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen asiamiehelle.

Lisätietoja

Työttömyyseläke voidaan myöntää vain siinä tapauksessa, että olette edelleen työtön. Jos olette saanut työtä, tästä on välittömästi ilmoitettava Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistoon ja työvoimatoimistoon.

Lisätietoja työttömyyseläkkeestä ja sen suhteesta esimerkiksi rintamasotilaseläkkeeseen saatte Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistosta. Työnhakuasioissa Teitä opastaa edelleen työvoimatoimisto.

(Toimiston leima)

LIITE 5
TYÖTTÖMYYSSELÄKEPÄÄTÖS

Antopaiva

Postituspaiva

Eläkkeensaaja

Henkilötunnus

Eläkehakemuksen vireilletulopaiva

Todistus työttömyyseläkettä varten annettu
Työttömyyskassa/Kansaneläkelaitos

Työvoimaviranomainen

TYÖELÄKELAKIEN MUKAISEN TYÖTTÖMYYSSELÄKKEEN MYÖNTÄMINEN

ALKAMISPÄIVÄ	Eläke aikaa	
ELÄKKEEN MÄÄRÄ KUUKAUDESSA		
ELÄKKEEN MAKSU	Maksupaiva	Ensimmäinen suoritus
MAKSUPAIKKA		
ILMOITUS- VELVOLLISUUS	Teidän tulee viipymättä ilmoittaa eläkelaitokselle työhönmenosta. Jos ette jostain syystä, esimerkiksi ulkomailla oleskelun vuoksi, voisi ottaa vastaan Teille tarjottavaa työtä, on myös tästä ilmoitettava eläkelaitokselle.	
LISÄTIETOJA		
ALLEKIRJOITUS		
LIITTEENÄ	Eläkelaskelma	
MUUTOKSENHAKU	Jos olette tyytymätön tähän päätökseen, voitte valittaa eläkelautakuntaan kääntöpuolella olevan ohjeen mukaisesti.	
NEUVOJA ANTAA	Mikäli Teillä on kysyttävää päätöksestä, voitte kääntyä eläkelaitoksen käsittelijän puoleen.	
	Eläkekäsittelijän nimi	Puhelin
	Eläkelaitoksen osoite	

työttömyyseläke

TYÖTTÖMYYSELÄKE

Eläkkeen alkaminen

Työttömyyseläkettä aletaan maksaa, kun Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan todistuksen antamiskuukausi ja kaksi sitä seuraavaa täyttä kuukautta ovat kuluneet.

Eläkettä aletaan maksaa heti työttömyyskassan todistuksen antamista seuraavan kuukauden alusta lukien, jos eläke myönnetään henkilön saatua ansioon suhteutettua työttömyyspäivärahaa enimmäisajan.

Milloin eläkettä ei makseta

Eläkettä ei makseta niiltä kalenterikuukausilta, joina olette ansiotyössä ja saamanne ansio ylittää laissa säädetyn rajan. Vuonna 1985 raja on 1 379 markkaa kuukaudessa. Raja tarkistetaan TEL-indeksillä vuosittain.

Jos kieltäydytte vastaanottamasta työvoimaviranomaisen Teille osoittamaa vähintään kuukauden jatkuvaa työtä, eläkettä ei makseta kieltäytymistä seuraavalta kalenterikuukaudelta.

Eläkettä ei makseta myöskään sellaiselta kalenterikuukaudelta, jonka ajan olette estynyt ottamasta työtä vastaan. Tällainen este voi olla esimerkiksi vähintään kuukauden pituinen ulkomailla oleskelu.

Ilmoittamisvelvollisuus

Teidän tulee ilmoittaa eläkettä maksaville eläkelaitoksille edellä mainituista seikoista, joiden johdosta eläkettä ei saa maksaa. Työhönmenosta Teidän tulee ilmoittaa myös työvoimatoimistolle.

Lisäksi Teidän on ilmoitettava eläkelaitokselle osoitteenne tai eläkkeenne maksupaikan muutoksesta.

Eläkkeen keskeyttäminen ja takaisinperiminen

Eläkelaitos keskeyttää eläkkeen maksamisen saatuaan tietää eläkkeen maksamisen estävästä seikasta, esimerkiksi työhönmenosta.

Eläkelaitos on myös velvollinen perimään aiheuttomasti maksetun eläkkeen takaisin eläkkeensaajalta.

Eläkettä haettava keskeytyksen jälkeen

Eläkettä on haettava uudelleen, jos työttömyys jälleen alkaa eläkkeen keskeytyksen jälkeen. Hakemuksen liitteeksi eläkkeensaajan on hankittava työvoimatoimistosta todistus työttömyydestään.

Eläkkeen muuttuminen työkyvyttömyyseläkkeeksi ja vanhuuseläkkeeksi

Jos eläkkeensaaja tulee työkyvyttömäksi, eläke muutetaan hakemuksesta työkyvyttömyyseläkkeeksi. Eläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iässä ilman eri hakemusta.

LIITE 7
TAKAUTUVAN ELÄKKEEN MAKSAMINEN
TYÖTTÖMYYSKASSALLE/SOSIAALIVAKUUTUSTOIMIKUNNALLE

Vastaanottaja (työttömyyskassa/sosiaalivakuutustoimikunta)

ILMOITUS TYÖTTÖMYYSSELÄKKEEN MYÖNTÄMISESTÄ

TAKAUTUVA ELÄKE	Maksetaan ajalta	Eläkkeen määrä yhteensä, mk
LISÄ-TIETOJA		
	Eläkelaitos merkitsee nimensä ja osoitteensa perimisilmoituksen osoitekenttään	
ALLE-KIRJOITUS	Paikka ja aika	Allekirjoitus

PERIMISILMOITUS

Vastaanottaja (eläkelaitoksen nimi ja osoite)

Vaatimus raukeaa. Takautuva eläke voidaan maksaa kokonaan eläkkeensaajalle.

Takautuva eläke peritään alla olevan laskelman mukaisesti.

Ajanjaksot, joilta peritään	Maksetaan vakuutetulle			netto	Peritty muualta vastaavalta ajalta			Peritään eläkelaitokselta yhteensä mk
	Päivien lukum.	Mk/pv	Yhteensä mk brutto		Päivien lukum.	Mk/pv	Yhteensä mk	

MAKSU-PAIKKA	Rahalaitos ja konttori/ Postisiirtotilin numero
ALLE-KIRJOITUS	Paikka ja aika Allekirjoitus
KÄSITTELIJÄ	Nimi Puhelin